

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

**Навчально-науковий інститут бізнесу і менеджменту
Кафедра економіки та маркетингу**

СЕНУХОВА МАРИНА СЕРГІЇВНА

УДК 338.27:631.153

**Автореферат
дипломної магістерської роботи**

**ОРГАНІЗАЦІЯ ПЛАНУВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА**

051 «Економіка»
(Освітня програма «Економіка підприємства»)

Харків – 2019

Дипломна магістерська робота є рукописом.

Робота виконана в Харківському національному технічному університеті сільського господарства імені Петра Василенка Міністерства освіти і науки України

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент
Антощенкова Віталіна Володимирівна,
Харківський національний технічний
університет сільського господарства
імені Петра Василенка

Рецензент: кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри маркетингу,
підприємництва і організації
виробництва **Пономарьова**
Марина Сергіївна,
Харківський національний аграрний
університет ім. В.В. Докучаєва

*Захист відбудеться 16 грудня 2019 р. на засіданні екзаменаційної комісії у
ХНТУСГ за адресою: 61002, м. Харків, вул. Алчевських, 44*

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В результаті ринкових перетворень економіки України та агропромислового комплексу зокрема, підприємства відмовилися від планових і прогнозних методів управління, що призвело до нездатності випрацювати прогресивні напрямки розвитку підприємств цієї галузі, обґрунтувати раціональну виробничу структуру на довгострокову перспективу, адаптовану до сучасних умов, що забезпечує сталий розвиток підприємства.

В сучасній економіці планування і прогнозування залишаються одними з важливих функцій управління підприємствами АПВ, тому їх відсутність призводить до переважання саморегулюючих факторів. Практика показала, що без використання вищевказаних функцій, унеможлиблюється і реалізація науково-обґрунтованої стратегії розвитку підприємств АПВ, орієнтованої на підвищення ефективності їх діяльності.

В зв'язку з цим впровадження на підприємствах аграрного сектору системи планування і прогнозування з метою передбачення можливих сценаріїв розвитку в тимчасових умовах і розробку заходів щодо підвищення стійкості підприємства за рахунок гнучкості і прозорості, заснованої на застосуванні новітніх інструментів управління, таких як маркетинг, логістика та бізнес-планування, а так само пошук напрямків вдосконалення даних процесів є актуальною науковою проблемою і дозволить підприємствам агропромислового комплексу ефективно управляти власними ресурсами.

У наукових дослідженнях останніх років проблеми ефективного планування з обов'язковим уточненням трактування самого поняття «планування» не знайшли достатнього висвітлення та відображення. Слід виділити роботи вчених-економістів: Рульєва В.А., Гуткевич, Щєбликіна І.О., Грибова Д.В., Кулініч І.О., Гуторової О.О., Тарасюк Г.М., Шваб Л.І., Погрішук Б.В., Марченко О.І.

Необхідність дослідження проблем планування і прогнозування диктується тією обставиною, що в Україні не встановлено оптимальне співвідношення між плановим і ринковим регулюванням розвитку підприємств АПК, що не сприяє ефективному функціонуванню даного сектору економіки.

Незважаючи на широту розгляду вітчизняними і зарубіжними дослідниками методів планування і прогнозування в сучасних умовах недостатньо опрацьованими в науковому плані залишаються питання з удосконалення планування і прогнозування на рівні підприємств АПК.

Суперечлива оцінка досвіду планування і прогнозування на підприємствах аграрного сектору, дискусійність проблематики, недостатня розробленість методичних підходів планування і прогнозування, а також актуальність поставленої проблеми зумовили вибір теми дослідження, формулювання його мети і завдань.

Теоретичні та методичні підходи до вдосконалення системи планування та прогнозування на підприємствах АПК представляють практичний інтерес і є актуальною науковою проблемою в сучасних умовах.

Завдання дипломної роботи: 1) визначити економічну сутність категорій «планування» і «прогнозування» в сучасному економічному розвитку підприємств АПК; 2) на підставі узагальнення, систематизації та порівняльного аналізу існуючих методів, принципів і функцій планування і прогнозування розвинути наукові погляди за допомогою уточнення класифікаційних при знаків; 3) визначити сутність і обґрунтувати необхідність організаційно-правового забезпечення планування та прогнозування підприємств АПК з метою підвищення ефективності планово-прогнозних заходів; 4) досліджувати зарубіжний досвід планування та прогнозування сільського господарства з метою застосування позитивних напрямків в розвитку підприємств АПК України; 5) проаналізувати сучасний стан АПК України, виявити основні фактори, що впливають на його розвиток, оцінити ефективність діяльності підприємств АПК регіону; 6) розробити механізм планово-економічного управління на підприємствах АПК України.

Об'єктом дослідження магістерської роботи є процеси планування та прогнозування діяльності сільськогосподарського підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та прикладних аспектів в системі планування і прогнозування на підприємствах агропромислового комплексу.

Основними джерелами інформації є закони та інші чинні нормативно-правові акти України, офіційні матеріали Державної служби статистики України, дані Департаменту агропромислового розвитку Чернігівської облдержадміністрації, Головного управління статистики в Чернігівській області, дані первинного обліку та звітність сільськогосподарського підприємства Чернігівської області (Ф.1. «Баланс»; Ф.2 «Звіт про фінансові результати»; Ф.3 «Звіт про власний капітал»; Ф.4 «Звіт про рух грошових коштів»; Ф.5 «Примітки до річної фінансової звітності»; Ф.50-сг «Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств»; Ф.1-ПВ (квартальна) «Звіт з праці»), статут підприємства, публікації економічного напрямку, довідкові та методичні матеріали; власні аналітичні розрахунки. До уваги були прийняті нормативні акти і законодавча база, що регламентують планування і прогнозування.

Теоретичну і методологічну основу дослідження складають фундаментальні положення економічної теорії, праці вітчизняних і зарубіжних вчених, а також результати сучасних наукових досліджень з проблем теорії і практики планування і прогнозування на підприємствах АПК, особисті дослідження автора.

Дослідження базується на системному підході і в ньому застосовані наступні **методи**: статистичний, абстрактно-логічний, експериментальний, економіко-математичний, аналітичний, табличний, графічний і факторний аналіз,

Новизна одержаних результатів дипломної магістерської роботи полягає в теоретичному і методичному обґрунтуванні перспектив розвитку та розроблення практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності функціонування підприємств АПК України на основі вдосконалення системи планування та прогнозування.

Основні результати теоретичного і прикладного характеру, які визначають рівень наукової та практичної новизни проведеного дослідження, такі:

- уточнена сутність категорії «планування», що розуміється, як процес розробки і прийняття цільових установок кількісного і якісного характеру і визначення найбільш ефективних шляхів їх досягнення при наявності достатніх ресурсів; і «прогнозування», під котрим розуміється процес формування і отримання інформації, вираженої в якісній і кількісній формі у вигляді безлічі варіантів розвитку підприємства на певний термін;

- уточнено класифікацію видів і принципів планування і прогнозування з метою виявлення найбільш ефективних, за допомогою яких досягається успішне виконання поставлених в плані цілей та їх прогноз;

- виявлено чинники, що стримують формування ефективної системи планування та прогнозування на підприємствах АПВ, а саме: відсутність центрів планування і прогнозування на рівні підприємств АПВ, науково-обґрунтованих планів і прогнозів подальшого розвитку, затверджених норм і нормативів враховують особливості їх діяльності;

- визначено напрями та розроблено комплекс заходів щодо розвитку підприємств АПВ регіону, орієнтовані на вдосконалення механізму планування та прогнозування;

- розроблено та апробовано методику планування на підприємствах АПВ за окремими напрями діяльності, засновані на визначенні потреб в ресурсах, прогнозуванні грошових потоків, поданні розрахункового балансу;

- запропонована система планування і прогнозування, що передбачає часткову трансформацію організаційної структури управління, заснована на визначенні основних пріоритетних планово-прогностичних показників, що характеризують результати діяльності підприємств АПК;

- обґрунтовано оптимізацію організаційної структури сільськогосподарського підприємства як фактор ефективності оцінки персоналу.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості застосування результатів дослідження на сільськогосподарських підприємствах при здійсненні процесів планування і прогнозування. Дипломна магістерська робота виконувалась за запитом сільськогосподарського підприємства і в результаті представлено позитивний відгук від керівництва та рекомендації щодо впровадження пропозицій.

Апробація результатів дослідження. Основні положення магістерської дипломної роботи доповідалися і отримали схвалення на XII Міжнародній науковій конференції здобувачів вищої освіти «Проблеми розвитку економіки підприємства: погляд молоді» (м. Харків, 15 березня 2019 року), Міжнародній науково-практичній конференції «Проблеми та перспективи розвитку підприємництва» (м. Харків, 6 грудня 2019 року), III Міжнародній науковій конференції «Соціально-економічні наслідки участі постсоціалістичних країн у процесах європейської інтеграції» (м. Черкаси, 2-4 жовтня 2019 року), Міжнародній науково-практичній конференції присвяченій 90-річчю економічної освіти в ХНАУ ім. В.В. Докучаєва «Проблеми і перспективи інноваційного

розвитку аграрного сектору економіки в умовах інтеграційних процесів» (3-4 жовтня 2019 р.).

За темою дослідження опубліковано 5 наукових робіт обсягом - 1,2 ум.а., в тому числі 1 стаття.

Структура та обсяг дипломної магістерської роботи. Дипломна магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків і списку використаних джерел. Робота викладена на 89 сторінках машинописного тексту, містить 22 таблиці, 4 рисунка, 14 додатків. Список використаних джерел включає 56 найменувань та розміщується на 6 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні і методичні основи організації планування та прогнозування на підприємстві»* розкрито сутність і місце планування і прогнозування в сучасному економічному розвитку агропромислового виробництва, визначені методи, принципи і функції планування і прогнозування, розглянута особливість організаційно-правового забезпечення планування і прогнозування на підприємствах АПВ і вивчений зарубіжний досвід планування і прогнозування.

У другому розділі *«Аналіз ефективності діяльності сільськогосподарського підприємства»* проаналізовано обсяг і структуру товарної продукції підприємства; визначено вартість валової продукції в постійних цінах 2010 р. та поточних цінах; досліджено динаміку показників розміру підприємства рівня та показників ефективності інтенсифікації сільськогосподарського виробництва; проведена оцінка стану та розвитку основних галузей підприємства; досліджено організацію, нормування і оплату праці на підприємстві; проведена оцінка фінансового стану підприємства та ефективності його діяльності, виявлено потенційні можливості перспективного функціонування підприємства.

У третьому розділі *«Удосконалення та розвиток методів планування і прогнозування в сільськогосподарському підприємстві»* запропонована система планово-економічного управління, основною функцією якої є проведення аналізу діяльності підприємства, розробка плану і прогнозу на короткостроковий і середньостроковий період. Здійснено економіко-математичне моделювання діяльності сільськогосподарського підприємства на основі системи збалансованих показників.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Проведене в магістерській дипломній роботі дослідження проблем вдосконалення теоретичних і методичних основ організації планування та прогнозування на підприємстві дозволяє зробити такі теоретичні, практичні висновки і узагальнення:

1. В сучасних умовах господарювання, коли ситуація на ринку дуже нестабільна необхідний пошук способів, які допоможуть попереджувати негативні наслідки. Планування і прогнозування стає необхідним в діяльності будь-якого підприємства, в тому числі і сільськогосподарського. Планування є важливим фактором регулювання діяльності підприємства, і має бути направлене на побудову ефективної системи управління ресурсами сільськогосподарського підприємства, це потребує пошуку нових підходів до вдосконалення системи планування. Планування і прогнозування є одними з основних регуляторів ринкової економіки в цілому і її секторів. Будь-яка діяльність неможлива без плану. Планування тісно пов'язане з прогнозуванням, яке є необхідною передумовою планових розрахунків.

2. Необхідність планування і прогнозування в агропромисловому виробництві носить об'єктивний характер, так як нестабільне ринкове середовище вимагає об'єктивного регулювання і розподілу наявних ресурсів. Процес планування і прогнозування в управлінні аграрним виробництвом пов'язаний з тим, що він встановлює чіткі цілі і раціональні шляхи їх досягнення, здійснює контроль над господарськими процесами і робить їх більш підготовленими до змін властивим ринковій економіці.

3. На основі аналізу показників діяльності сільськогосподарських підприємств було встановлено, що рівень рентабельності від операційної діяльності знизився за досліджує мий період на 6,2 в.п, і в 2018 році становив 18,3%. Чистий прибуток (інфляційні процеси) зріс в 2018 році порівняно з 2010 роком в 4 рази і становив 71002,6 млн.грн. Зріс і відсоток підприємств, які одержали прибуток на операційний період, і таких підприємств 2018 році було 86%, порівняно з 70% в 2010 році. Кількість найманих працівників з 2010 року знизилась в 2018 році на 179,1 тис.чоловік. Однак позитивним є те, що з 2017 року рівень середньої заробітної плати працівників, задіяних в сільськогосподарському виробництві перевищував, середній рівень заробітної плати по промисловості (7577 грн в 2018 році).

3. Планування і прогнозування є складними і комплексними категоріями, що включають сукупність безлічі особливостей, і характеризуються як основні функції управління. У зв'язку з цим в роботі уточнено ряд елементів понятійно-категоріального апарату планування і прогнозування, які доповнюють їх сутність з урахуванням умов ринку. Упорядковано класифікація видів, функцій, принципів і методів планування і прогнозування з метою виявлення найбільш ефективних, при взаємодії яких досягається успішне виконання поставлених у плані цілей і їх прогноз. Для досягнення поставлених завдань повинні переглядатися прийоми і способи, які і визначають методи планування і прогнозування. Поєднання найбільш актуальних елементів формує методи

планування і прогнозування на підприємстві. При плануванні і прогнозуванні на підприємствах АПВ застосовуються прийоми, процедури або інші інструменти для успішного виконання і реалізації різноманітних економічних, організаційних і управлінських завдань у розвитку сучасного виробництва, а також взаємодії відповідних цілей і засобів досягнення в процесі планування та прогнозування, які пов'язані з напрямком виробничої діяльності сільськогосподарського підприємства. Розглянуто методичні підходи щодо вибору програми розвитку підприємств АПВ України, що передбачають використання різних методів планування і прогнозування, які можуть бути застосовані в залежності від поставленої мети і способу її досягнення. Як і інші системи на підприємстві методи планування і прогнозування ґрунтуються на певних принципах, а також повинні відповідати певними, тільки їм властивими функціями. Для ефективного застосування сформованих форм, методів і принципів планування і прогнозування нормативна і правова системи повинна бути максимально прозора, а також враховувати і координувати інтереси всіх сторін залучених в процесі агропромислового виробництва.

4. Встановлено, що ефективність планування і прогнозування в основному залежить від її організації, тобто від чітко поставленої мети, складу виконавців, їх обов'язків і правового забезпечення. У плануванні та прогнозуванні беруть участь і взаємодіють всі служби управління підприємством, керівники і фахівці підрозділів. Таким чином, для ефективного функціонування сільськогосподарського підприємства в сучасних умовах необхідна грамотна організація структурних підрозділів з планування і прогнозування. Крім того для складання планів і прогнозів необхідна дієва нормативна база, яка регулювала б всі питання, які стосуються діяльності підприємств АПВ, як на рівні держави, так і на рівні підприємства, а саме, його внутрішньогосподарських процеси.

5. Дослідження засвідчують, що основу сільського господарства за кордоном становлять фермерські господарства, які є головними виробниками та постачальниками сільськогосподарської продукції, а основну підтримку фермерам надає держава, перш за все цілеспрямованими асигнуваннями на модернізацію сільськогосподарської техніки, застосуванням сучасних наукових досягнень, на потреби екології в аграрній сфері. Крім того державні органи розробляють, здійснюють і реалізують різні плани і програми з розвитку і підтримки аграрного сектора.

6. Запропоновано комплекс заходів щодо розвитку сільськогосподарських підприємств на основі ефективної організації планування та прогнозування діяльності. Аналізуючи результати роботи ПСП за 2016-2018 роки встановлено, що у 2018 році виручка від реалізації продукції рослинництва знизилась з 4611,9 в 2016 році до 3229 тис.грн в 2018 році. Це є наслідком зменшення обсягів посіву зернових і зернобобових, та зменшення виручки від їх реалізації, так виручка від реалізації жита зменшилась з 685,2 тис.грн в 2016 до 0,3 тис.грн в 2017 році. При цьому повна собівартість реалізованої продукції рослинництва також відповідно зменшилась з 3977,2 тис.грн. в 2016 році до 2828 тис.грн в 2018 році. В 2018 р. реалізація продукції рослинництва була прибутковою – 401,5 тис.грн, окрім жита

– 13,2 збитку.. І як наслідок показник рентабельності виробництва продукції в 2018 р. становив – 14,2 %, порівняно з рентабельним виробництвом 2017 року на рівні 20%. Особливо високорентабельним було вирощування кукурудзи на зерно – 100% та іншої продукції рослинництва (люпину) – 13,3%. Варто зауважити, що 2017 та 2018 роки виявилися для тваринництва досить прибутковими, особливо вирощування ВРХ на м'ясо, в 2017 та 2018 роках рівень рентабельності становили 16,6 та 25,4 %. Виробництво молока в 2017 році було дуже прибутковим з рівнем рентабельності 180,8%, в 2018 році – 33,1%. Такого високого рівня рентабельності молока було досягнуто через високу ціну на молоко, та низьку собівартість продукції. Виручка від реалізації продукції тваринництва також зросла з 8 млн.грн, до 15,5 млн.грн у 2017 році. В 2018 році зафіксоване падіння виручки від реалізації молока. Послуги в сільському господарстві (пилорама, крупорушка, столярний цех, тракторні послуги та інші) є досить прибуткові і їх рентабельність складає в 2018 році майже 90%.

Отже, в цілому продукція сільського господарства є рентабельною та прибутковою, хоча по підприємству в 2018 р. рівень рентабельності виробництва та реалізації продукції був найнижчим за досліджує мий період, на рівні 27,6%.

7. Запропоновано механізм планово-економічного управління, який базується на плануванні і прогнозуванні основних показників, які характеризують результати діяльності підприємства, що враховує особливості виробничих, організаційно-економічних, соціально-економічних та технологічних відносин. Запропоновано відновити діяльність планово-економічного відділу і автоматизованої системи управління, яка враховує особливості даного механізму. Виходячи з цього, нами запропоновано відновлення дієвого відокремленого структурного підрозділу – планово-економічного відділу (маркетингово-логістичного). Основними функціями, якого буде організація і регулювання питань планування та прогнозування діяльності, а також проведення аналізу його діяльності, розробку плану на короткостроковий і середньостроковий період, зіставлення планових показників з фактичними і розробка заходів щодо усунення та запобігання негативних тенденцій.

8. Обґрунтовано комплекс заходів щодо оцінки професійно-кваліфікаційного рівня персоналу сільськогосподарських підприємств, який сприятиме створенню умов для підвищення ефективності управління. Одним із інструментів оцінки професійно-кваліфікаційного рівня персоналу сільськогосподарських підприємств запропоновано використовувати коефіцієнт конкурентоздатності персоналу, який на відміну від існуючих включає як професійні так і управлінські компетенції.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИПЛОМНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

1. Сенухова М.С. Сутність поняття «економічна ефективність». *Проблеми розвитку економіки підприємства: погляд молоді: Матеріали XII Міжнародної наук. конф. здобувачів вищої освіти* (м. Харків, 15 березня 2019 року). – Х.: ХНАДУ, 2019. – С.26-28.

2. Сутність поняття «планування». Вісник студентського наукового

товариства навчально-наукового інституту бізнесу і менеджменту Харківського національного технічного університету сільського господарства: зб. наук. праць. – Харків: ХНТУСГ, 2019. – Вип.1. – С.

3. Антощенко В.В., Сєнухова М.С. Принципи планування діяльності підприємства. *Проблеми та перспективи розвитку підприємництва*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, (м. Харків, 6 грудня 2019 року): Х.: ХНАДУ, 2019. С. 60–62.

4. Сєнухова М.С. FEATURES OF LAND RELATIONS IN UKRAINE. Соціально-економічні наслідки участі постсоціалістичних країн у процесах європейської інтеграції: матеріали III Міжнародної наукової конференції, (м. Черкаси, 2-4 жовтня 2019 року), Том.1. – Черкаси: Вид.: ФОП Гордієнко Є.І., 2019. – С. 101-105.

5. Сєнухова М.С., Хоменко А.Ю.. Основні елементи ресурсного потенціалу сільськогосподарського підприємства та ефективність їх використання. *Проблеми і перспективи інноваційного розвитку аграрного сектору економіки в умовах інтеграційних процесів*. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції присвяченої 90-річчю економічної освіти в ХНАУ ім. В.В. Докучаєва (3-4 жовтня 2019 р.). Ч.1. – Харків: ХНАУ, 2019. С.11-13.

Анотація

СЄНУХОВА МАРИНА СЕРГІЇВНА. *Організація планування та прогнозування діяльності підприємства. Дипломна магістерська робота. Спеціальність 051 – «Економіка». Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка.*

У дипломній магістерській роботі автором поглиблено теоретичні та практичні аспекти, а також надано практичні рекомендації щодо підвищення ефективності організації планування та прогнозування на сільськогосподарському підприємстві. Уточнено сутність категорії «планування» та «прогнозування». Виявлено чинники, що стримують формування ефективної системи планування та прогнозування на підприємствах агропромислового виробництва. Проаналізовано соціально-економічне становище аграрного сектору України. Розкрито основні принципи планування та прогнозування на досліджуємому підприємстві на основі організаційно-економічної характеристики підприємства та оцінки ефективності використання матеріальних, трудових, земельних та фінансових ресурсів. Розроблено та апробовано методіку планування на підприємствах АПВ за окремими напрямками діяльності. Обґрунтовано оптимізацію організаційної структури сільськогосподарського підприємства як фактор ефективності оцінки персоналу.

Ключові слова: планування, прогнозування, ефективність, результативність, персонал.

СЕНУХОВА МАРИНА СЕРГЕЕВНА. Организация планирования и прогнозирования деятельности предприятия. Дипломная магистерская работа. Дипломная магистерская работа. Специальность 051 - «Экономика». Харьковский национальный технический университет сельского хозяйства имени Петра Василенко.

В дипломной магистерской работе автором углубленно теоретические и практические аспекты, а также даны практические рекомендации по повышению эффективности организации планирования и прогнозирования на сельскохозяйственном предприятии. Уточнена сущность категории «планирование» и «прогнозирование». Выявлены факторы, сдерживающие формирование эффективной системы планирования и прогнозирования на предприятиях агропромышленного производства. Проанализировано социально-экономическое положение аграрного сектора Украины. Раскрыты основные принципы планирования и прогнозирования на исследуемом предприятии на основе организационно-экономической характеристики предприятия и оценки эффективности использования материальных, трудовых, земельных и финансовых ресурсов. Разработана и апробирована методика планирования на предприятиях АПВ по отдельным направлениям деятельности. Обоснованно оптимизацию организационной структуры сельскохозяйственного предприятия как фактор эффективности оценки персонала.

Ключевые слова: планирование, прогнозирование, эффективность, результативность, персонал.

SENUKHOVA MARINA SERGEEVNA. Organization of planning and forecasting the activities of the enterprise. Master's thesis. Speciality 051 – Economics. Kharkiv Petro Vasylenko National Technical University of Agriculture.

In the thesis master's work the author has in-depth theoretical and practical aspects, as well as practical recommendations for improving the efficiency of planning and forecasting at an agricultural enterprise. The essence of the category “planning” and “forecasting” has been clarified. The factors hindering the formation of an effective planning and forecasting system at agricultural enterprises have been identified. The socio-economic situation of the agricultural sector of Ukraine is analyzed. The basic principles of planning and forecasting at the enterprise under study are revealed on the basis of the organizational and economic characteristics of the enterprise and the assessment of the effectiveness of the use of material, labor, land and financial resources. A planning methodology has been developed and tested at AR enterprises in certain areas of activity. The optimization of the organizational structure of an agricultural enterprise as a factor in the effectiveness of personnel assessment is justified.

Keywords: planning, forecasting, efficiency, effectiveness, personnel.

